

AIPPI 2020 KONU SORULARI: Verilerdeki Fikri Mülkiyet Hakları

Bu sene, pandemi sebebiyle ilk defa çevrimiçi olarak ve tüm üyelere açık şekilde Ekim ayında düzenlenen AIPPI Dünya Kongresi'nde eser hakkına ilişkin çalışma sorusu, "Verilerdeki Fikri Mülkiyet Hakları – IP Rights in Data" konuluydu.

Çalışma sorusunun konusu, oluşturulan, işlenen, kaydedilen ve sair şekillerde kullanılan verilerin günlük hayatımızdaki yeri ve önemi ile verilerin etkilediği çok çeşitli alanların bulunması sebebiyle tercih edildi. Gerçekten de verilerin özellikle fikri mülkiyet hukuku ve hak sahipliği bakımından tartışıldığı çalışmalar ile veri madenciliği gibi nispeten yeni konuların varlığı, verilerin fikri mülkiyet hukukunun da konusunu teşkil etmesi sonucunu doğuruyor. Bu kapsamda, çalışma sorusunda, veriler üzerinde doğan haklar konusu fikri mülkiyet hakları bakımından ele alınarak fikri mülkiyet hakları, mevcut veya olası yeni koruma biçimleri kapsamındaki yapılandırılmış ve yapılandırılmamış veriler bakımından değerlendirildi. Bununla birlikte, kişisel verilere ve gizliliğe ilişkin hususlar ise çalışma sorusu kapsamı dışında bırakılmış olup veriler ham veri, veri tabanı, sağlık verileri ve kamu sektörü bilgileri çerçevesinde ele alındı.

Türkiye ulusal grubu olarak, pandeminin ülkemizde etkisini yeni gösterdiği aylarda tamamı çevrimiçi olan toplantılar yaparak konuyu öncelikle mevzuat kapsamında değerlendirip cevaplarımızı iletmemizi takiben AIPPI Dünya Kongresi kapsamında çevrimiçi yapılan oylamaya katılarak görüşlerimizi bildirdik. Toplamda 33 ulusal grubun cevaplarını ve değerlendirmelerini ilettiği toplantıda kabul edilen Nihai Önerge'de veriler bakımından fikri mülkiyet hukuku açısından önemli çıkarımlar yapıldı.

Nihai Önerge'de özetle;

1. Ham verilerin ve veri tabanlarının korunmasına ilişkin hukukun uyumlaştırılmasının arzu edildiği ve uyumlaştırmanın ham verilerin veya yapılandırılmamış verilerin ve veri tabanlarının veya yapılandırılmış verilerin yasal tanımlarını özellikle içermesi gerektiği;
2. Ham verilerin, yeni bir *sui generis* hak gibi yeni bir spesifik fikri mülkiyet hakkı tarafından sağlanan koruma kapsamına girmemesi gerektiği;
3. *Sui generis* fikri mülkiyet korumasının, veri tabanının içeriğinin elde edilmesi, doğrulanması veya sunulması konusunda önemli bir yatırımın söz konusu olması halinde sağlanması gerektiği;
4. *Sui generis* fikri mülkiyet korumasının sahiplerinin, veri tabanının oluşmasını sağlayan yatırımı yapan kişi olması gerektiği;
5. Veri tabanını kapsayan *sui generis* fikri mülkiyet haklarının koruma kapsamının, yetkisiz üçüncü kişilerin, veri tabanının içeriğinin tamamının veya önemli bir kısmının çıkarılması ve yeniden kullanılması gibi belirli eylemlerde bulunmasını yasaklaması gerektiği;
6. Tüm bunlarla birlikte, *sui generis* fikri mülkiyet hakkına ilişkin istisnalar ve sınırlamalar ile fikri mülkiyet koruması ile ifade ve konuşma özgürlüğü, kamu sağlığı ve güvenliği, özel hayatın gizliliği, tüm sektörlerde araştırma ve geliştirme yapma ve adil kullanım gibi menfaatler arasında makul bir denge sağlanması gerektiği ve
7. Her ülkenin, verilere dayalı araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetlerini ve kamuya hesap verebilirliği ve kamu beyanlarını mümkün kılmak için sağlık verilerini ve kamu sektörü bilgilerini korumak ve bunlara erişime

ve bunların kullanımına izin vermek üzere uygun mevzuata sahip olması gerektiği belirtilmiştir.

Yönergenin İngilizce tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: <https://aippi.soutron.net/Portal/DownloadImageFile.ashx?objectId=8498>

*Avukat, nguneli@gunelihukuk.com

